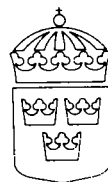

Lagutskottets betänkande

1985/86:16

om utsökningsregisterlag

LU
1985/86:16

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 1984/85:341 av Allan Ekström (m) vari yrkas att regeringen skall lägga fram förslag till en utsökningslag.

Utskottet anser det angeläget att en utsökningsregisterlag införs. Någon åtgärd från riksdagens sida i saken är dock inte erforderlig med hänsyn till att ett förslag till lagstiftning nyligen remitterats till lagrådet. Motionen avstyrks därför.

Motionsyrkande

I motion 1984/85:341 av Allan Ekström (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till utsökningsregisterlag.

Allmän bakgrund

Sedan början av 1970-talet har ett centralt ADB-system för exekutionsväsendet (REX) successivt byggts upp. Numera är landets samtliga 81 kronofogdemyndigheter anslutna till REX.

I REX registreras främst allmänna mål, dvs. i huvudsak ärenden om indrivning av skatter, allmänna avgifter och böter. Vid registreringen tillförs REX personnummer och andra uppgifter om den som åtgärden avser (gäldenären) och om skulden. Vidare registreras bl. a. kronofogdemyndighetens olika åtgärder i ärendet. Registret används också för andra ändamål, t. ex. bokföring och redovisning samt arbetsplanering.

I fråga om indrivning av böter gäller enligt bötesverkställighetslagen (1979:189) att bötesstraff som skall verkställas genom uppbörd eller indrivning. Regeringen får bestämma i vad mån verkställighet skall ske genom uppbörd. Sker inte uppbörd skall kronofogdemyndigheten driva in böterna. Uppbörd innebär att den bötfällda frivilligt betalar in beloppet. I bötesverkställighetsförordningen (1979:197) har regeringen föreskrivit att uppbördsförfarandet skall användas vid verkställighet av sådana bötesstraff som ålagts av åklagare genom strafföreläggande och av polisman genom föreläggande av ordningsbot. Reglerna innebär att bötesstraff som ålagts av domstol alltid skall verkställas genom indrivning. Indrivning tillämpas också när den bötfällda inte frivilligt betalar sådana bötesstraff som får verkställas genom uppbörd.

REX används också i enskilda mål, dvs. ärenden som inte skall behandlas som allmänna mål. Enskilda mål är exekutiva ärenden där i huvudsak enskilda, fysiska eller juridiska personer ansökt om verkställighet av dom och beslut. Sådana ärenden kan avse bl. a. betalningsskyldighet, avhysning och verkställighet av kvarstad.

Några särskilda lagregler om REX finns inte. För REX gäller emellertid samma allmänna lagbestämmelser som för andra ADB-register. Sålunda är datalagen (1973:289) och sekretesslagen (1980:100) tillämpliga på REX. Datalagen gäller alla personregister som förs med hjälp av ADB och innehåller föreskrifter om tillståndstvång och tillsyn beträffande personregister. Enligt 9 kap. 19 § sekretesslagen är vissa uppgifter i mål eller ärenden om exekutiv verksamhet sekretesskyddade. Skyddet omfattar uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden och gäller om ett röjande av uppgiften kan antas medföra att den enskilde eller honom närstående lider avsevärd skada eller betydande men. Uppgift om den förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten och om beslut i målet eller ärendet undantas dock från skyddet.

I den mån sekretess inte gäller kan den som så önskar på begäran få utdrag ur REX från riksskatteverket mot avgift enligt expeditionskungörelsen.

Av betydelse i sammanhanget är vidare kreditupplysningslagen (1973:1173), som främst syftar till att hindra att kreditupplysningsverksamhet leder till otillbörligt intrång i den personliga integriteten eller till skada genom oriktiga eller missvisande upplysningar. Lagen gäller verksamhet som innebär att någon, utom i enstaka fall, lämnar kreditupplysningar mot ersättning eller som ett led i näringsverksamhet. Även annan kreditupplysningsverksamhet omfattas av lagen om den är av större omfattning.

Med kreditupplysning avses uppgift, omdöme eller råd som lämnas till ledning för bedömning av annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Särskilda skyddsregler gäller för s. k. personupplysning. Med detta uttryck avses kreditupplysning om enskild person, förutsatt att vederbörande varken är näringsidkare eller har så väsentligt inflytande i viss näringsverksamhet att uppgift om hans egna förhållanden behövs för att belysa verksamhetens ekonomiska ställning.

Kreditupplysningsverksamhet får bedrivas endast efter tillstånd av datainspektionen. I den mån den bedrivs genom offentliggörande av kreditupplysning i tryckt skrift eller sådan mångfaldig skrift av annat slag som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen krävs dock inte tillstånd. Datainspektionen utövar tillsyn över lagens efterlevnad.

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet. Denna allmänna, grundläggande regel kompletteras i olika hänseenden av mera detaljerade föreskrifter. Vissa slags uppgifter, t. ex. om brott och påföljder, får inte insamlas, lagras eller vidarebefordras i kreditupplysningsverksamhet utan medgivande av datainspektionen. Särskilda skyddsbestämmelser gäller i fråga om personupplysningar.

Med anledning av ansökningar av riksskatteverket (RSV) och kronofogdemyndigheterna om tillstånd enligt datalagen för utsökningsregistret meddelade datainspektionen i februari 1984 en föreskrift som innebär att utsök-

ningsregistret inte får användas i kreditupplysningsverksamhet avseende fysiska personer. I beslutet konstaterade datainspektionen att uppgifter ur registret i viss utsträckning såldes och att denna verksamhet var att bedöma som kreditupplysningsverksamhet.

Beslutet överklagades till regeringen av riksskatteverket, som samtidigt gav kronofogdemyndigheterna direktiv att behålla tidigare praxis i avvaktan på regeringens beslut. Genom beslut den 13 februari 1986 har regeringen upphävt datainspektionens föreskrift och bestämt att följande föreskrift skall gälla för utsökningsregistret.

RSV och kronofogdemyndigheterna får inte till läsbar form överföra andra sammanställningar av uppgifter än som behövs för verksamheten inom myndigheternas ansvarsområden, såvida inte datainspektionen har bestämt eller bestämmer annat.

Skatteindrivningsutredningen

Skatteindrivningsutredningen lade i februari 1983 fram ett betänkande (Ds Fi 1983:4) Utsökningsregisterlag med ett förslag till en sådan lag.

Enligt lagförslaget skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett för hela riket gemensamt utsökningsregister. Registret skall innehålla uppgifter om den som är gäldenär eller i annat fall svarande i mål hos kronofogdemyndighet. Registret skall användas som hjälpmedel vid kronofogdemyndigheternas verkställighet enligt utsökningsbalken eller annan författning. Dessutom får registret användas för utredningar vid bestämmande och uppörd av skatt. Däremot får registret inte användas vid handläggningen av vissa andra ärenden, t. ex. ärenden rörande tillsyn i konkurs.

Riksskatteverket och samtliga kronofogdemyndigheter får tillgång till alla uppgifter i utsökningsregistret via terminal utan någon geografisk begränsning. Även länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna får ha terminalåtkomst till utsökningsregistret; dock med undantag för vissa sekretessbelagda uppgifter. När det gäller rätten att förfoga över registret så får såväl riksskatteverket som kronofogdemyndigheterna en sådan rätt. Kronofogdemyndighets förfoganderätt är emellertid inskränkt till uppgifter som hänför sig till myndighetens eget distrikt. Alla myndigheter som är anslutna till registret är skyldiga att medverka aktivt till att misstänkta felaktigheter i registret utreds och att felaktiga uppgifter rättas samt till att den till vilken en uppgift har lämnats ut underrättas om felet.

I lagförslaget regleras detaljerat vilka uppgifter om gäldenären som registret skall innehålla. Uppgifterna i utsökningsregistret får lämnas ut på ADB-medium bara om det följer av lag eller förordning eller har medgivits av regeringen eller efter delegation av datainspektionen.

Varje år skall äldre uppgifter gallras ut ur utsökningsregistret och föras över till mikrokort. Alla uppgifter om enskilda mål och flertalet av uppgifterna om allmänna mål gallras ut andra året efter det år då målet har avslutats. För uppgifter om allmänna mål som tillhör vissa medelsslag fordras dock en bevaringstid av högst fem år från utgången av det år då målet avslutades.

Betänkandet har remissbehandlats och har därefter lagts till grund för ett

inom finansdepartementet upprättat förslag till lagstiftning som nyligen överlämnats till lagrådet. Förslaget överensstämmer i huvudsak med betänkandet.

LU 1985/86:16

Tidigare riksdagsbehandling

Frågan om införandet av en utskökningsregisterlag behandlades av utskottet vid 1983/84 års riksmöte med anledning av en motion från samme motionär som står bakom den nu aktuella motionen. I sitt av riksdagen godkända betänkande (LU 1983/84:23) framhöll utskottet att det var angeläget att användningen av det nya ADB-systemet för kronofogdemyndigheternas verksamhet blev författningsmässigt reglerat. Utskottet hänvisade till skatteindrivningsutredningens förslag och till att enligt inhämtade upplysningar en proposition i ämnet beräknades kunna bli förelagd riksdagen under andra halvåret 1984. Någon åtgärd med anledning av motionen var därför inte påkallad, och utskottet avstyrkte bifall till motionen.

Samme motionär aktualiserade genom motioner till 1984/85 års riksmöte frågor om indrivning av böter och tillhandahållande av personuppgifter ur utskökningsregistret. Motionen i den förstnämnda frågan behandlades av justitieutskottet i betänkandet JuU 1984/85:38. I betänkandet som godkändes av riksdagen avstyrkte justitieutskottet motionen och framhöll därvid bl. a. följande.

Det är enligt utskottets mening närmast en självklarhet att den som av domstol döms till ett bötesstraff bör kunna på ett enkelt sätt frivilligt betala böterna. Utskottet vill särskilt framhålla att den dömde har ett berättigat krav på att med minsta möjliga krångel kunna göra rätt för sig gentemot det allmänna. En bötfälld bör inte heller i onödan bli föremål för en sådan åtgärd som indrivning, vilken otvivelaktigt för den enskilde kan framstå som en ingripande och obehaglig åtgärd. Till vad nu har sagts kommer det förhållandet att ett förenklat system för inbetalning av domstolsböter på sikt synes vara ekonomiskt mer fördelaktigt för staten än nuvarande ordning. Det sagda innebär att utskottet delar motionärens uppfattning om behovet av en reform för betalning av böter som ådömts av domstol.

Med hänsyn till att frågan för närvarande är föremål för överväganden inom regeringskansliet anser emellertid utskottet att något riksdagens uttalande i saken inte är påkallat.

Frågan om tillhandahållande av personuppgifter ur utskökningsregistret behandlades av näringsutskottet i betänkandet NU 1985/86:10. Näringsutskottet konstaterade att regeringen då ännu inte tagit ställning till riksskatteverkets besvär över datainspektionens beslut från 1984 och beklagade att besvärssärendet hade dragit ut så långt på tiden. Det var enligt näringsutskottet otillfredsställande att det sedan snart två år rådde osäkerhet om huruvida datainspektionens föreskrift rörande utskökningsregistret skall gälla eller inte. Om regeringens beslut skulle gå riksskatteverket emot innebar detta emellertid inte att det problem som datainspektionen och motionären hade engagerat sig i blev helt undanröjt. Det skulle alltså fortsatte näringsutskottet, kunna hävdas att uppgifter ur utskökningsregistret görs tillgängliga på ett sätt som inte står i överensstämmelse med kreditupplysningslagen.

Näringsutskottet framhöll att de påtalade förhållandena aktualiserade grundläggande rättsliga bedömningsfrågor. Till en del avsåg dessa gällande lagstiftning. Till en del föll de inom ramen för det sedan flera år pågående arbetet på en utökningsregisterlag. Utskottet betonade vikten av att detta arbete, som enligt regeringens offentliggjorda planer skulle ha avslutats för något år sedan, nu slutförs utan dröjsmål. Till en del var det en uppgift för data- och offentlighetskommittén (Ju 1984:06) att lämna underlag för reglerande åtgärder. Näringsutskottet noterade att utredningen redan under våren 1986 väntades lägga fram ett delbetänkande om myndigheternas försäljning till enskilda av uppgifter ur register baserade på automatisk databehandling.

Näringsutskottet förutsatte att den prövning av de berörda frågorna som då pågick skulle leda till resultat inom en nära framtid. Någon sådan framställning till regeringen som motionären påkallat fann utskottet inte erforderlig.

På hemställan av näringsutskottet avtog riksdagen motionen.

Spörsmålet om försäljning av uppgifter ur utökningsregistret togs upp också i en fråga från Allan Ekström vid 1984/85 års riksmöte. Frågan besvarades av finansministern den 18 oktober 1984 (rd 1984/85:11 s. 119) som hänvisade till det av riksskatteverket överklagade beslutet av datainspektionen och till att ärendet skulle avgöras när regeringen fått det beslutsunderlag som behövdes.

Motionsmotivering

Motionären hänvisar till lagutskottets betänkande 1983/84:23 och framhåller att det är otillfredsställande att utökningsregistret ännu inte lagreglerats. Motionären pekar bl. a. på att regler saknas om vilka uppgifter som registreras och vilka personer som omfattas. Särskilt anmärkningsvärt är enligt motionären vidare att uppgifter ur registret lämnas ut kommersiellt och att därigenom de regler som ställts upp i kreditupplysningslagen till skydd för enskilda åsidosätts.

Utskottet

I betänkandet behandlas en motion om införande av en utökningsregisterlag.

Sedan början av 1970-talet har ett centralt ADB-system för exekutionsväsendet (REX) successivt byggts upp. Numera är landets samtliga 81 kronofogdemyndigheter anslutna till REX.

I REX registreras både allmänna mål och enskilda mål. Vid registreringen tillförs REX olika uppgifter om den person som en exekutiv åtgärd avser, om skulden samt om vidtagna åtgärder. Någon särskild lagstiftning om REX finns inte. De allmänna lagregler som gäller för ADB-register är emellertid tillämpliga också på REX, t. ex. datalagen (1973:289).

I motion 1984/85:341 yrkas att riksdagen hos regeringen skall begära förslag till en utökningsregisterlag. Motionären hänvisar till att han år 1984

väckte en motion i samma ämne och till att lagutskottet vid behandlingen av motionen (LU 1983/84:23) uttalade att det var angeläget att REX blev författningsreglerat. Motionären anser det otillfredsställande att utsökningsregistret ännu inte lagreglerats. Vidare framhålls såsom särskilt anmärkningsvärt att uppgifter ur registret lämnas ut kommersiellt och att därigenom de skyddsregler för enskilda som finns i kreditupplysningslagen åsidosätts.

Utskottet vill för sin del framhålla att användningen av det nya ADB-systemet för kronofogdemyndigheterna kan medföra risker för intrång i den enskildes personliga integritet. I linje med vad riksdagen tidigare uttalat då frågan om en utsökningsregisterlag varit aktuell (se LU 1983/84:23 och NU 1985/86:10) anser utskottet det angeläget att en lagstiftning på området nu snarast kommer till stånd. Som närmare framgår av redogörelsen ovan (s. 3) lade skatteindrivningskommittén år 1983 fram ett förslag till utsökningsregisterlag. Enligt vad utskottet inhämtat har det beredningsarbete beträffande förslaget som pågått inom finansdepartementet nu fortskridit så långt att en lagrådsremiss med förslag till utsökningsregisterlag färdigställts och överlämnats till lagrådet den 19 februari 1986. Utskottet utgår således från att en proposition i ämnet kommer att föreläggas riksdagen snarast möjligt. Något särskilt uttalande från riksdagens sida i enlighet med motionärens önskemål är därför inte erforderligt.

På grund av det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motion 1984/85:341.

Stockholm den 25 februari 1986

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik (s), Bengt Harding Olson (fp), Marianne Karlsson (c), Berit Löfstedt (s), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ewy Möller (m) och Kjell-Arne Welin (fp).